

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/16/2023
Identifikačné číslo spisu: 8120010718
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Štíft
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8120010718.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Štífta a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného S. F., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 26. októbra 2023 dovolanie obvineného podané prostredníctvom obhajcu Mgr. Antona Pavúka proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 22. októbra 2020, č. k. 3To/25/2020-229, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného S. F. sa odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej „okresný súd“) rozsudkom z 9. júna 2020, č. k. 33T/28/2020-197, uznal obvineného S. F. za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona (ďalej „Tr. zák.“) s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák. na tam uvedenom skutkovom základe s tým, že dňa 26. decembra 2019 asi o 13.05 hod. na ulici S. č. XXX/X v N. pri vchodových dverách pred schodiskom po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov bezdôvodne kuchynským nožom o dĺžke čepele 7,3 cm, ktorý držal v ruke, odzadu zaútočil na V. K. tým spôsobom, že kričal naňho: „Daj mi peniaze“, na čo tento zareagoval tak, že mu vytočil ruku dozadu, v dôsledku čoho mu nôž z ruky vypadol, odkopol ho ku schodom, pričom obvineného zvalil na schody a priklakol ho, pričom tento sa stále naťahoval za nožom a povedal: „Daj mi tento nôž“ a následne V. K. tento nôž odhodil cez schodisko až ku zadným vchodovým dverám obytného bloku smerujúcim do dvora, na miesto činu prišla privolaná policajná hliadka OO PZ Prešov - Sever o 13.20 hod., ktorá obvineného zaistila, k zraneniu poškodeného V. K. ani k odcudzeniu finančných prostriedkov ani iných vecí nedošlo.

Za to okresný súd obvinenému uložil podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. a § 74 ods. 1 Tr. zák. ochranné liečenie protialkoholické ústavnou formou.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali odvolania obvinený a prokurátor, ktoré Krajský súd v Prešove (ďalej „krajský súd“) uznesením z 22. októbra 2020, č. k. 3To/25/2020-229, zamietol podľa §

319 Trestného poriadku („Tr. por.“). Toto uznesenie krajského súdu prevzal obvinený 27. januára 2021 a jeho obhajca 29. januára 2021.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal dovolanie obvinený vo svoj prospech prostredníctvom obhajcu Mgr. Antona Pavúka písomným podaním z 30. mája 2022, č. l. 287-291 (ktorému predchádzalo písomné podanie samotného obvineného označeného ako dovolanie z 1. júla 2021, č. l. 258-265), v ktorom navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. i) Tr. por. vyslovil, že vyššie uvedeným uznesením krajského súdu v spojitosti s rozsudkom okresného súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákona v ustanoveniach § 2 ods. 7, ods. 10, ods. 12, § 10 ods. 2 a § 319 Tr. por. a § 188 Tr. zák. v neprospech obvineného, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu a ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1, ods. 2 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol iný sudca. Dovolateľ uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e) a písm. i) Tr. por., pričom namietol tieto základné skutočnosti:

- z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. poukázal, že zo spáchania skutku je obvinený usvedčovaný v celom rozsahu len jedinou výpoveďou poškodeného V. K., ktorého výpoveď mala byť podľa súdu nepriamo podporená výpoveďou jeho brata svedka S. K., obvinený počas celého konania popiera spáchanie trestného činu, výpoveď poškodeného považuje za nepravdivú a jeho osobu za nedôveryhodnú, súdy majú povinnosť starostlivo skúmať vierohodnosť a pravdivosť kľúčovej výpovede, svedok S. K. uviedol len skutočnosti, ktoré vnímal až potom, ako zišiel z bytu na prízemie bytového domu, kde mal vidieť ním popisované skutočnosti, ďalšie jeho vyjadrenia boli len sprostredkované tvrdenia V. K., orgány činné v trestnom konaní a súdy nesprávne vyhodnotili vykonané dôkazy, návrhy obvineného na doplnenie dokazovania neboli akceptované, súdy založili svoje závery len na výpovedi poškodeného, ktorá nebola doplnená inými dôkazmi a obranu obvineného považovali za účelovú, vykonanú v snahe zbaviť sa zodpovednosti za trestnú činnosť a vzhľadom k tomu, že obvinený bol uznaný vinným za takého dôkazného stavu, súdy porušili princíp prezumpcie neviny a právo na súdnu ochranu zakotvené v čl. 40 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, pretože je daný extrémny nesúlad medzi skutkovými zisteniami uvedenými v odôvodnení rozhodnutí súdov a právnymi závermi z nich vyplývajúcimi a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Českej republiky týkajúce sa zásad prezumpcie neviny a in dubio pro reo,

- z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. poukázal, že samosudca okresného súdu JUDr. Peter Šuťak, ktorý obvineného uznal vinným zo spáchania trestného činu, rozhodol aj o vzatí obvineného do väzby 29. decembra 2019 z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., teda ten istý sudca bol aj sudcom pre prípravné konanie a aj samosudcom v tej istej trestnej veci, čo považuje za neprípustné a vedie to k pochybnostiam o jeho nestrannosti pre jeho pomer k prejednávanej veci a k osobe obvineného a mal byť z rozhodovania o vine obvineného vylúčený, nakoľko musel byť nepochybne ovplyvnený svojimi závermi učinенými v prípravnom konaní a poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Plzni, Česká republika, sp. zn. 7Tmo 42/2011, uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Českej republiky,

- z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. poukázal, že vykonaným dokazovaním, ktoré rozvádza, nedošlo k zadováženiu podkladov na objasnenie skutku v rozsahu potrebnom k jeho posúdeniu, nakoľko nešlo o spáchanie žiadneho trestného činu a skutok nemal byť kvalifikovaný ako zločin lúpeže podľa § 188 Tr. zák., keď z dôkazov nie je zjavné, či úmysel páchatel'a smeroval k získaniu cudzej veci, ktorej sa chcel bezprostrednou hrozbou zmocniť, nemohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty lúpeže, keďže obvinený požadoval od poškodeného vec, ktorá nepatrila poškodenému, ale požadoval vrátenie finančnej hotovosti a konanie obvineného malo byť posúdené nanajvyš ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák.

K podanému dovolaniu sa vyjadrila Okresná prokuratúra Prešov podaním z 23. júna 2022 (č. l. 299), v ktorom navrhla dovolanie odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por. s tým, že napadnuté rozhodnutie je zákonné a správne, vo veci konal vecne a miestne príslušný sudca, obvinený sponchyňuje úplnosť a správnosť skutkových zistení súdov, čo dovolací súd nemôže skúmať ani meniť.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní 23. februára 2023 a vec napadla na rozhodnutie do senátu 5T, ktorý podľa daného rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhoduje v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Hatala a JUDr. Peter Štiff.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Po predložení veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom ustanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň ale zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por., pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia na úrovni riadneho opravného prostriedku. Dovolanie preto možno podať iba proti niektorým druhom súdnych rozhodnutí vydaných v trestnom konaní (sú výslovne uvedené v § 368 ods. 2 Tr. por., pričom minister spravodlivosti môže podať dovolanie aj proti rozhodnutiam uvedeným v § 371 ods. 2 Tr. por.), a to iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por. a dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.), pričom dovolací súd je viazaný uplatnenými vecnými dôvodmi dovolania (dovolateľom vytýkanými chybami) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, resp. z iných, dovolateľom neuvedených pochybení (§ 374 Tr. por., § 385 Tr. por.). Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúmava v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody

dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Dovolací súd uvádza, že v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je zo samotnej formulácie zákonného ustanovenia zrejmé, že tento dovolací dôvod nie je splnený pri akejkoľvek porušení práva na obhajobu, ale zákon vyžaduje, aby bolo také právo porušené zásadným spôsobom. Takým zásadným porušením tohto práva je predovšetkým porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, resp. porušenie iných procesných ustanovení obdobného charakteru a závažnosti týkajúcich sa tohto práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá tento dovolací dôvod.

Ohľadom tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal nesprávne vyhodnotenie dôkaznej situácie, neskúmanie vierohodnosti a pravdivosti výpovede poškodeného ako kľúčového dôkazu, neakceptovanie návrhu obvineného na doplnenie dokazovania s tým, že uznanie viny za daného dôkazného stavu viedlo u dovolateľa k porušeniu prezumpcie nevinoty, zásady in dubio pro reo a práva na súdnu ochranu.

Dovolací súd k tomu uvádza, že z napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, že tento sa vecne zaoberal návrhom obvineného na doplnenie dokazovania uplatneného v odvolacom konaní (v konaní pred okresným súdom obvinený žiadne návrhy na doplnenie dokazovania neuplatnil) a vo svojom rozhodnutí na strane 7 uviedol skutočnosti, na základe ktorých považoval krajský súd taký návrh za nedôvodný. V tomto ohľade dovolací súd poukazuje, že podľa ustálenej súdnej praxe za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. a ak by záver súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť tohto dôvodu dovolania, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011). V tomto ohľade dovolací súd poukazuje, že krajský súd v napadnutom uznesení na stranách 5 až 7 z pohľadu posudzovania viny/nevinoty obvineného vykonané dôkazy podrobne a preskúmateľne vyhodnotil a uviedol skutočnosti, na základe ktorých uveril výpovedi poškodeného ako ťažiskového dôkazu a považoval ju za vierohodnú a prečo považoval obranu obžalovaného za účelovú, resp. na stranách 7 až 9 preskúmateľným spôsobom reagoval aj na ostatné podstatné odvolacie námietky týkajúce sa rozsudku okresného súdu a pokiaľ na určitú podstatnú skutočnosť nedal odpoveď okresný súd v rozsudku, urobil tak krajský súd v napadnutom uznesení a rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu tvoria z pohľadu predmetu konania jeden celok.

Z uvedeného potom vyplýva, že dovolateľom namietané porušenie prezumpcie nevinoty a z nej vyplývajúceho pravidla in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného) vzhľadom na vyhodnotenie dôkazného stavu bolo z pohľadu dovolacieho konania nenáležité. Pokiaľ aj dovolateľ namieta, že z vykonaného dokazovania nebolo jednoznačne preukázané, že dovolateľ spáchal skutok a dôkazné pochybnosti mali súdy vyložiť v prospech dovolateľa použitím zásady in dubio pro reo, tak použitie tejto zásady, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Tr. por., prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie (R 37/1971) a teda táto zásada sa týka iba skutkových zistení, čo však nemôže byť predmetom skúmania dovolacieho súdu pri dovolaní podanom obvineným.

V prípade uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. sa vyžaduje, aby vo

veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (§ 31 Tr. por.), pričom sa o jeho vylúčení nerozhodlo podľa § 32 Tr. por. Obvinený namietal, že vo veci rozhodoval na okresnom súde samosudca, ktorý rozhodol v prípravnom konaní o jeho vzatí do väzby ako sudca pre prípravné konanie.

Zo spisu je zrejmé, že o vzatí do väzby obvineného rozhodol sudca pre prípravné konanie JUDr. Peter Šuťák, ktorý rozhodoval na okresnom súde o podanej obžalobe ako samosudca. V prvom rade treba uviesť, že zo spisu nevyplýva, že by obvinený túto skutočnosť namietal v konaní pred okresným súdom, kedy mal možnosť, ak bol toho názoru, že z uvedeného dôvodu mal byť samosudca vylúčený z rozhodovania, podať námietku zaujatosti voči samosudcovi, čo však neurobil. V zásade však treba uviesť, že samotná skutočnosť, že ten istý sudca rozhoduje v prípravnom konaní o väzbe obvineného a následne po podaní obžaloby v merite veci, nezakladá zaujatosť sudcu (Hauschildt proti Dánsku z 24. mája 1989, § 50, sťažnosť č. 10486/83). Pri rozhodovaní o väzbe v prípade zisťovania dôvodnosti podozrenia, že skutok mal spáchať obvinený, nemusí byť preukázaná vina mimo rozumných pochybností, ako je to nevyhnutné na uznanie viny v prípade dokazovania vykonaného v súdnom konaní a sudcom pre prípravné konanie postačuje konštatovať existenciu dôvodného podozrenia (v § 71 ods. 1 Tr. por. je použitá formulácia „doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú“, resp. „sú dôvody na podozrenie“) vo význame zistenia takých skutočností, faktov a informácií, ktoré objektívnemu, nezaujatému pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že skutok, ktorý má znaky trestného činu, mohol spáchať obvinený. Naproti tomu sudca, ktorý rozhoduje o obžalobe v merite veci, z pohľadu posudzovania viny posudzuje až dôkazy vykonané v súdnom konaní na hlavnom pojednávaní a vina musí byť v takom prípade preukázaná bez rozumných pochybností, a preto nie je relevantný dôvod na tvrdenie, že sudca by mal byť ovplyvnený rozhodovaním o väzbe z prípravného konania (dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, ktoré je potrebné pre rozhodnutie o vzatí do väzby obvineného v prípravnom konaní, je nepochybne nižšej kvality ako nevyhnutnosť zistenia súdu na vyslovenie viny, že výsledky dokazovania vykonaného v súdnom konaní preukazujú mimo rozumných pochybností, že obvinený spáchal trestný čin).

Pokiaľ obvinený poukazuje v tejto súvislosti na rozhodnutie súdu z Českej republiky, tak uvedené je irelevantné, keďže ide o rozhodnutie vydané súdom iného štátu, pričom podľa vedomosti dovolacieho súdu platí v Českej republike iná právna úprava, podľa ktorej po podaní obžaloby je z vykonávania úkonov trestného konania priamo zo zákona vylúčený sudca, ktorý rozhodoval v prípravnom konaní o väzbe obvineného, na ktorého bola podaná obžaloba a v slovenskom právnom poriadku bol vypustený ako dôvod vylúčenia sudcu z rozhodovania po podaní obžaloby, ktorý rozhodoval o väzbe v prípravnom konaní, ešte za účinnosti predošlého Trestného poriadku, t. j. ešte pred 1. januárom 2006, s poukazom, že z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva taká požiadavka nevyplýva.

V prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je nutné zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však podľa vyššie citovanej zákonnej dikcie tohto ustanovenia dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť. V prípade tohto dovolacieho dôvodu dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení vykonaných súdom prvého stupňa a odvolacím súdom (to je možné len na základe dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), t. j. v dovolaní nie je prípustné právne účinne namietat, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne a ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Zistený skutkový stav môže dovolací súd posudzovať len z pohľadu nesprávneho právneho posúdenia skutku v skutkovej vete meritórneho rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa alebo nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (resp. právneho predpisu, ak má priamy vzťah k právnomu posúdeniu skutku), ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré je obsahom skutkovej vety meritórneho rozhodnutia a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť. Teda vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete meritórneho rozhodnutia môže v dovolaní obvinený (rovnako tak generálny prokurátor) uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nie však námietky skutkové (primerane R 57/2007-II., S 3/2011, R 47/2014-II., R 14/2015-III.).

Pokiaľ teda dovolateľ namieta hodnotenie dôkazov a posudzovanie vierohodnosti svedka či skutkové závery, ku ktorým mali sudy dospieť z vykonaného dokazovania, tak tieto námietky smerujú proti správnosti zisteného skutku, ktorý je výsledkom hodnotenia vykonaného dokazovania, teda že skutok tak, ako bol zistený súdmi v pôvodnom konaní, bol zistený nesprávne a neúplne, čo je však vylúčené z preskúmania dovolacím súdom. Dovolací súd sa týmito námietkami preto meritórne nemohol zaoberať, keďže to vylučuje priamo Trestný poriadok. V tomto ohľade dovolací súd poukazuje na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej ani dovolateľom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len ministrom spravodlivosti v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. (R 14/2015-III.)

Pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, tak táto námietka je subsumovateľná pod tento dovolací dôvod. Dovolateľ jednak všeobecne namieta, že nešlo o spáchanie žiadneho trestného činu, resp. uvádza, že by mohlo ísť najvyšš o zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák.

Dovolací súd k tomu uvádza, že ako je skutok vymedzený v skutkovej vete rozsudku okresného súdu, ktorý je pre dovolací súd určujúci, tak z jeho formulácie vyplýva naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák., keďže išlo o útok nožom (násilie a zbraň) na osobu poškodeného s požiadavkou na vydanie peňazí (úmysel zmocniť sa cudzej vecí) a slová „Daj mi peniaze“ sú nepochybne výslovnou, exaktnou požiadavkou na zmocnenie sa peňazí vykonanou formou priameho úmyslu (chcenie).

Pokiaľ obvinený namietal, že skutok mal byť právne posúdený ako trestný čin vydierania, tak uvedená námietka je nesprávna. Trestný čin lúpeže je k trestnému činu vydierania v pomere špeciality a zákonodarca vyčlenil z útokov proti slobode rozhodovania človeka za použitia násillia alebo hrozby bezprostredného násillia určité útoky, ktorá považuje za najviac nebezpečné, a to vyjadrením formálneho znaku, ktorého podstatou je, aby útok smeroval k zmocneniu sa cudzej vecí. Pokiaľ teda páchatel' koná v úmysle zmocniť sa cudzej vecí v bezprostrednej časovej nadväznosti na použité násillie alebo hrozbu bezprostredného násillia, ide o trestný čin lúpeže (R 30/1981) a to je aj posudzovaná vec. O trestný čin vydierania by išlo len v prípade, ak by násillie alebo hrozbu bezprostredného násillia páchatel' použil v úmysle donútiť poškodeného, aby mu vec vydal niekedy v budúcnosti.

Pokiaľ obvinený namietal, že požadoval od poškodeného vrátenie finančnej hotovosti, tak zo skutkovej vety to nevyplýva a sudy v pôvodnom konaní k takému skutkovému záveru neprišli, pričom krajský súd v napadnutom uznesení správne uviedol, že podľa rozhodovacej činnosti súdov aj vymáhanie okamžitého zaplatenia pohľadávky použitím násillia či hrozby bezprostredného násillia by naplnilo znaky skutkovej podstaty zločinu lúpeže.

Pokiaľ obvinený vo svojom samostatnom podaní z 1. júla 2021, ktoré predchádzalo podaniu dovolania obhajcom obvineného, namietal, že skutok mal byť právne posúdený ako trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Tr. zák., výtržníctva podľa § 364 Tr. zák. alebo opilstva podľa § 363 Tr. zák., tak aj toto namietanie je nedôvodné, keďže týmito trestnými činmi sa postihujú iné formy protiprávneho konania, a to vyhrážanie smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu, resp. verejnú alebo na mieste verejnosti prístupnom spôsobenie neslušnosti alebo výtržnosti, resp. požitím návykovej látky privedenie do stavu nepríčetnosti, v ktorom sa páchatel' dopustí konania, ktoré má inak znaky trestného činu, čo však nebol prípad prejednávanej vecí, ako vyplýva z vyššie uvedeného, keďže násillie zo strany obvineného bolo použité v úmysle zmocniť sa bezprostredne cudzej vecí, pričom zo znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie ani z iného vykonaného dôkazu nevyplývalo, že by obvinený bol v čase skutku v stave nepríčetnosti.

Pokiaľ obvinený v tomto podaní namieta nedôvodnosť uloženia ochranného liečenia, tak dovolací súd poukazuje, že v pôvodnom konaní sa obvinený v písomnom vyjadrení doručenom krajskému súdu v

odvolacom konaní 13. októbra 2020 vyjadril, že s uloženým ochranným liečením súhlasí a dovolací súd nezistil, že by pre jeho uloženie neboli splnené zákonné podmienky, keďže obvinený spáchal skutok pod vplyvom návykovej látky (u obvineného nameraná po skutku dychovou skúškou hodnota 1,24 mg/l alkoholu v dychu) so zisteným chronickým alkoholizmom a opakovane vykonaným ústavným protialkoholickým liečením.

K ďalším námietkam obvineného v podaní z 1. júla 2021 dovolací súd uvádza, že z tohto podania nezistil také skutočnosti, ktoré by viedli k nutnosti zrušenia napadnutého rozhodnutia. Obvinený okrem už uvedeného v zásade namietal spôsob vyhodnotenia dôkazov v pôvodnom konaní, čo dovolací súd podľa zákona nemôže posudzovať v prípade dovolania podaného obvineným ako to bolo už podrobne vyššie rozvedené a v prípade ostatných námietok ide obsahovo o také námietky, ku ktorým sa dovolací súd vyjadril už vyššie, o námietky, ktoré pri ich vedomosti neboli uplatňované v pôvodnom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.) alebo o námietky takého charakteru, že nespádajú pod žiadny dovolací dôvod (namietanie obsahu znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie, namietanie neprimeranosti trestu, hoci bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na samej dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby, ktorá je v § 188 ods. 2 Tr. zák. určená rozmedzím sedem rokov až dvanásť rokov).

Z vyššie uvedeného zároveň vyplýva, že bolo irelevantným poukazovanie dovolateľom na konanie pred okresným súdom (§ 374 ods. 3 Tr. por.), keďže ani v jeho konaní neboli zistené vytýkané pochybenia.

Záverom dovolací súd uvádza, že pokiaľ sa k niektorej z uplatnených dovolacích námietok výslovne nevyjadril, považoval ju za nepodstatnú vzhľadom na vyššie ním uvedené skutočnosti a argumenty, na základe ktorých by nemohla taká námietka spôsobiť iné rozhodnutie dovolacieho súdu o podanom dovolaní.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd zistil, že podaným dovolaním nebol splnený žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.